

1. Η Δύναμη της Στόχευσης: Συνολική στρατηγική Μ. Αλεξάνδρου.

Όταν μεγάλωνε στο παλάτι της Μακεδονίας, ο Αλέξανδρος, (356-322 π.Χ.) θεωρούνταν ένας, μάλλον, παράξενος νέος άνδρας. Του άρεσαν οι συνηθισμένες αγορίστικες ασχολίες, όπως τα άλογα κι ο πόλεμος και είχε αποδείξει την ανδρεία του έχοντας πολεμήσει δίπλα στον πατέρα του Βασιλιά Φίλιππο Β' σε αρκετές μάχες. Συγχρόνως, όμως, αγαπούσε τη φιλοσοφία και τη λογοτεχνία. Δάσκαλός του ήταν ο μεγάλος φιλόσοφος Αριστοτέλης, ο οποίος είχε μεγάλη επίδραση πάνω του και τον είχε κάνει να αγαπά τις συζητήσεις για την πολιτική και την επιστήμη, αντιμετωπίζοντας τον κόσμο όσο πιο αντικειμενικά μπορούσε. Ύστερα, υπήρχε και η μητέρα του η Ολυμπιάδα: μια μυστικίστρια και προληπτική γυναίκα που, όταν γεννούσε τον Αλέξανδρο, είδε ένα όραμα ότι ο γιος της μια μέρα θα κατακτούσε όλον τον τότε γνωστό κόσμο. Του το είχε πει αφηγούμενη σε αυτόν συνέχεια τις ιστορίες του Αχιλλέα, από τον οποίο καταγόταν η οικογένειά της. Ο Αλέξανδρος λάτρευε τη μητέρα του (ενώ μισούσε τον πατέρα του) και πήρε τις προφητείες της πολύ στα σοβαρά. Νωρίς στη ζωή του, άρχισε να συμπεριφέρεται σαν να ήταν κάτι παραπάνω από γιος ενός βασιλιά.

Ο Αλέξανδρος ανατράφηκε για να γίνει διάδοχος του θρόνου ενός κράτους που είχε μεγαλώσει σημαντικά κατά τη διάρκεια της βασιλείας του πατέρα του. Με τα χρόνια, ο βασιλιάς είχε κατορθώσει να κάνει τον στρατό της Μακεδονίας μια από τις μεγαλύτερες δυνάμεις στην Ελλάδα. Είχε νικήσει τη Θήβα και την Αθήνα, ενώνοντας όλες τις ελληνικές πόλεις-κράτη (εκτός από τη Σπάρτη) σε μια Πανελλαδική Ομοσπονδία υπό την ηγεμονία του. Ήταν ένας πονηρός και επικίνδυνος ηγεμόνας. Το 336 π.Χ., ο Φίλιππος δολοφονήθηκε από έναν δυσαρεστημένο ευγενή. Θεωρώντας τη Μακεδονία ξαφνικά ευάλωτη, η Αθήνα κήρυξε την ανεξαρτησία της από την Ομοσπονδία. Οι υπόλοιπες πόλεις-κράτη ακολούθησαν. Φυλές από το βορρά απειλούσαν με εισβολή. Σχεδόν από την μια μέρα στην άλλη, η μικρή αυτοκρατορία του Φιλίππου διαλυόταν.

Όταν ο Αλέξανδρος ανέβηκε στον θρόνο, ήταν μόλις είκοσι χρονών και πολλοί τον θεωρούσαν ανέτοιμο. Ήταν κακή εποχή για να μάθει τη δουλειά. Οι Μακεδόνες στρατηγοί και πολιτικοί αρχηγοί θα έπρεπε να τον θέσουν υπό την προστασία τους, τον συμβούλευαν να το πάρει με το μαλακό, να εδραιώσει τη θέση του και στον στρατό και στην Μακεδονία και μετά, προοδευτικά, να φτιάξει ξανά την Ομοσπονδία με βία και δόλο. Αυτό θα έκανε ο Φίλιππος. Ο Αλέξανδρος, όμως, δεν άκουγε. Είχε άλλα σχέδια ή, τουλάχιστον, έτσι έδειχνε. Χωρίς να δώσει στους εχθρούς του –μέσα και έξω από τη Μακεδονία- χρόνο να οργανωθούν εναντίον του, οδήγησε το στρατό του νότια και κατέκτησε τη Θήβα με μια σειρά κεραυνοβόλων ελιγμών. Ακολούθως, προχώρησε εναντίον των Αθηναίων, οι οποίοι, φοβούμενοι την τιμωρία, τον ικέτευσαν για συγχώρεση παρακαλώντας τον να τους δεχτεί πάλι στην Ομοσπονδία. Ο Αλέξανδρος τους δέχτηκε.

Ο εκκεντρικός νεαρός πρίγκιπας είχε αποδειχθεί ένας τολμηρός και απρόβλεπτος βασιλιάς –επιτιθέμενος εκεί που δεν υπήρχε λόγος, δείχνοντας, όμως και απρόσμενη επιείκεια στους Αθηναίους. Δύσκολα μπορούσε να τον καταλάβει κανείς και οι πρώτοι ελιγμοί του από τη θέση του βασιλιά, του απέφεραν πολλούς θαυμαστές. Ωστόσο, η επόμενη κίνησή του ήταν ακόμα πιο παράξενη και παράτολμη: αντί να προσπαθήσει να εδραιώσει τις κατακτήσεις του και να ενισχύσει την επισφαλή Ομοσπονδία, πρότεινε μια εκστρατεία κατά της Περσικής Αυτοκρατορίας, του μεγαλύτερου εχθρού των Ελλήνων. Εκατόν πενήντα περίπου χρόνια νωρίτερα, οι Πέρσες είχαν προσπαθήσει να εισβάλλουν στην Ελλάδα. Το είχαν σχεδόν καταφέρει και εξακολουθούσαν να ονειρεύονται ότι θα το επαναλάμβαναν – και ότι ατή τη φορά θα το κατάφεραν. Αντιμετωπίζοντας την συνεχή απειλή της Περσίας, οι Έλληνες δεν μπορούσαν να είναι ποτέ ήσυχoi, ενώ τα περσικά πλοία εμπόδιζαν και το δια θαλάσσης εμπόριο των Ελλήνων.

Το 334 π.Χ., διασχίζοντας τα Στενά των Δαρδανελίων, ο Αλέξανδρος οδήγησε τον ενωμένο στρατό των 35.000 Ελλήνων μέσα στη Μικρά Ασία, στο δυτικότερο κομμάτι της Περσικής Αυτοκρατορίας. Στην πρώτη σύγκρουσή τους με τον εχθρό, στη μάχη του Γρανικού, οι Έλληνες απώθησαν τους Πέρσες. Οι στρατηγοί του Αλεξάνδρου δεν μπορούσαν παρά να θαυμάσουν την τόλμη του: έδειχνε αποφασισμένος να κατακτήσει την Περσία, εκπληρώνοντας την προφητεία της μητέρας του σε χρόνο ρεκόρ. Και πέτυχε, ενεργώντας γρήγορα και κάνοντας εκείνος την πρώτη κίνηση. Τώρα, στρατιώτες και στρατηγοί περίμεναν ότι θα προχωρούσε ανατολικά, μέσα στην Περσία, προκειμένου να αποτελειώσει τον στρατό του εχθρού που φαινόταν παράξενα αδύνατος.

Γι' άλλη μια φορά, Αλέξανδρος διέψευσε τις προσδοκίες, αποφασίζοντας ξαφνικά να κάνει αυτό που δεν είχε κάνει ποτέ πριν: να περιμένει. Κάτι τέτοιο θα φαινόταν λογικό τότε που είχε ανέβει στην εξουσία. Τώρα, όμως, φαινόταν να δίνει στους Πέρσες το μοναδικό πράγμα που χρειαζόταν: χρόνο να συνέλθουν και να ανασυνταχτούν. Κι όμως, ο Αλέξανδρος οδήγησε τον στρατό του όχι προς την ανατολή, αλλά προς τον νότο, κάτω στις ακτές της Μικράς Ασίας, ελευθερώνοντας τις εκεί πόλεις από την περσική κυριαρχία. Κατόπιν, κινήθηκε με ελιγμούς ανατολικά και πάλι νότια μέσω της Φοινίκης, μπαίνοντας στην Αίγυπτο, όπου γρήγορα νίκησε την εκεί αδύνατη περσική φρουρά. Οι Αιγύπτιοι μισούσαν τους Πέρσες ηγεμόνες και υποδέχτηκαν τον Αλέξανδρο ως λυτρωτή. Τώρα, ο Αλέξανδρος μπορούσε να χρησιμοποιήσει τις τεράστιες αποθήκες σιτηρών της Αιγύπτου για να θρέψει τον Ελληνικό Στρατό και να ενισχύσει την ελληνική οικονομία, στερώντας, συγχρόνως, από τους Πέρσες μια σημαντική πηγή εσόδων.

Καθώς οι Έλληνες απομακρυνόταν από την πατρίδα τους, ο Περσικός Στόλος αποτελούσε μια ανησυχητική απειλή: μπορούσε να αποβιβάσει έναν ολόκληρο στρατό σχεδόν οπουδήποτε στη Μεσόγειο και να τους επιτεθεί από πίσω ή από πλάγια. Πριν ξεκινήσει ο Αλέξανδρος την εκστρατεία του, πολλοί τον είχαν συμβουλέψει να ενισχύσει τον Ελληνικό Στόλο και να επιτεθεί στους Πέρσες και στη θάλασσα και στην ξηρά. Ο Αλέξανδρος τους είχε αγνοήσει. Αντιθέτως, καθώς περνούσε μέσα από τη Μικρά Ασία και, στη συνέχεια, από τη Φοινίκη, απλώς καταλάμβανε τα βασικά λιμάνια της Περσίας, κάνοντας άχρηστο το στόλο της.

Αυτές οι μικρές νίκες, τότε, είχαν μια μεγαλύτερη στρατηγική σκοπιμότητα. Ωστόσο, θα είχαν πολύ μικρή σημασία εάν οι Έλληνες δεν κατάφεραν να νικήσουν τους Πέρσες στο πεδίο της μάχης – και ο Αλέξανδρος φαινόταν να κάνει τη νίκη πιο δύσκολη. Ο Πέρσης βασιλιάς Δαρείος, συγκέντρωσε τις δυνάμεις του ανατολικά του Τίγρη Ποταμού. Υπερείχε αριθμητικά, επιλέγοντας ο ίδιος και την τοποθεσία, οπότε μπορούσε να περιμένει ήσυχος τον Αλέξανδρο να διασχίσει τον ποταμό. Μήπως ο Αλέξανδρος είχε χάσει τη δίψα του για μάχη; Μήπως ο Περσικός και Αιγυπτιακός Πολιτισμός τον είχαν μαλακώσει; Έτσι φαινόταν: είχε αρχίσει να φορά περσικές ενδυμασίες και να υιοθετεί περσικές συνήθειες. Μέχρι που τον είδαν να λατρεύει θεούς των Περσών.

Καθώς ο Περσικός Στρατός οπισθοχωρούσε ανατολικά του Τίγρη, μεγάλες εκτάσεις της Περσικής Αυτοκρατορίας είχαν περιέλθει στα χέρια των Ελλήνων. Τώρα, ο Αλέξανδρος περνούσε μεγάλο μέρος του χρόνου του όχι πολεμώντας, αλλά ασκώντας πολιτική και προσπαθώντας να δει πως θα κυβερνούσε καλύτερα αυτές τις περιοχές. Αποφάσισε να συνεχίσει το περσικό σύστημα που ήδη βρισκόταν σε ισχύ, να διατηρήσει τους τίτλους των στελεχών της κυβερνητικής γραφειοκρατίας και να εισπράττει τους ίδιους φόρους υποτέλειας που εισέπραττε ο Δαρείος. Άλλαξε μόνο τις σκληρές, μη δημοφιλείς πλευρές της περσικής κυριαρχίας.

Γρήγορα εξαπλώθηκε η φήμη της γενναιοδωρίας του και της καλοσύνης που έδειχνε στους νέους υποτακτικούς του. Η μια πόλη μετά την άλλη παραδίνονταν στους Έλληνες χωρίς αντίσταση, ευχαριστημένες που θα γινόταν μέρος της διαρκώς επεκτεινόμενης αυτοκρατορίας του Αλεξάνδρου, υπερβαίνοντας τα όρια της Ελλάδος και της Περσίας. Ήταν ο ενωτικός κρίκος, ο φιλεύσπλαχνος επιτηρητής θεός.

Τελικά, το 331 π.Χ., ο Αλέξανδρος επιτέθηκε στην κύρια περσική δύναμη στα Γαυγάμηλα. Εκείνο που δεν είχαν καταλάβει οι στρατηγοί του ήταν ότι, έχοντας στερήσει από τους Πέρσες τον στόλο τους, την πλούσια γη της Αιγύπτου, την υποστήριξη και του φόρους υποτέλειας σχεδόν όλων των υποτακτικών τους, η Περσική Αυτοκρατορία είχε ήδη διαλυθεί. Η επικράτηση του Αλεξάνδρου στα Γαυγάμηλα απλώς επισφράγισε με μια στρατιωτική νίκη ό,τι είχε ήδη επιτύχει μήνες πριν: ήταν τώρα ο ηγέτης της άλλοτε παντοδύναμης Περσικής Αυτοκρατορίας. Εκπληρώνοντας την προφητεία της μητέρας του, ήταν κυρίαρχος σχεδόν όλου του τότε γνωστού κόσμου.

Ερμηνεία

Οι ελιγμοί του Μεγάλου Αλεξάνδρου είχαν καταπλήξει το επιτελείο του: φαινόταν να μην έχουν λογική, ούτε ειρμό. Μόνον αργότερα οι Έλληνες ερμήνευσαν τις πράξεις του και να εκτιμήσουν πραγματικά τα τεράστια κατορθώματά του. Ο λόγος που δεν μπορούσαν να καταλάβουν ήταν γιατί ο Αλέξανδρος είχε εφεύρει έναν εντελώς νέο τρόπο σκέψης και ενεργειών: την τέχνη της ανώτερης στρατηγικής.

Στην ανώτερη στρατηγική κοιτάξεις πέρα από την παρούσα στιγμή, πέρα από τις άμεσες μάχες και έννοιές σου. Αντιθέτως, συγκεντρώνεσαι σε αυτό που τελικά θέλεις να πετύχεις. Ελέγχοντας τον πειρασμό να αντιδράσεις τα γεγονότα έτσι όπως εμφανίζονται, καθορίζεις κάθε πράξη σου σύμφωνα με τον τελικό στόχο σου. Δεν σκέφτεσαι τις ξεχωριστές μάχες, αλλά τη συνολική εκστρατεία.

Ο Αλέξανδρος χρωστούσε αυτή τη νέα μορφή στρατηγικής σκέψης στη μητέρα του και στον Αριστοτέλη. Η μητέρα του τού είχε δώσει την αίσθηση του πεπρωμένου και έναν στόχο: να γίνει ο κυρίαρχος του τότε γνωστού κόσμου. Από την ηλικία των τριών ετών, μπορούσε να δει με τα μάτια του τον ρόλο που θα έπαιζε όταν θα γινόταν τριάντα. Από τον Αριστοτέλη έμαθε να ελέγχει τα συναισθήματά του, να βλέπει τα πράγματα αντικειμενικά, να σκέφτεται εκ των προτέρων τις συνέπειες των πράξεών του

Μελετώντας τους ελιγμούς του Αλεξάνδρου, θα δεις τον ειρμό της ανώτερης στρατηγικής. Οι γρήγορες κινήσεις του, πρώτα εναντίον των Θηβών και μετά εναντίον της Περσίας, είχαν ουσιαστική επίδραση και στους στρατιώτες και στους επικριτές του. Τίποτε δεν καθυστερούσε περισσότερο τον στρατό από την μάχη. Η ξαφνική εκστρατεία του Αλεξάνδρου εναντίον των μισητών Περσών ήταν ο τέλειος τρόπος να ενώσει τους Έλληνες. Όταν, όμως, μπήκε στην Περσία, φάνηκε ότι η βιασύνη ήταν λάθος τακτική. Εάν ο Αλέξανδρος είχε προελάσει, θα κατέληγε να ελέγχει μια πάρα πολύ μεγάλη έκταση, άκαιρα. Προκειμένου να τη διοικήσει, θα έπρεπε να εξαντλήσει όσα μέσα διέθετε και, στο κενό εξουσίας που θα ακολουθούσε, οι εχθροί θα είχαν ξεπροβάλλει από παντού.

Αποφάσισε ότι θα ήταν καλύτερο να προχωρήσει σιγά, να στηριχτεί σε ό,τι υπήρχε εκεί, να κερδίσει την αγάπη και τον σεβασμό του κόσμου. Αντί να σπαταλήσει χρήματα για να χτίσει ένα στόλο, προτίμησε να αχρηστεύσει τον στόλο των Περσών, και, προκειμένου να εξασφαλίσει χρηματοδότηση γι' αυτή τη μεγάλη εκστρατεία που θα επέφερε μακροπρόθεσμη επιτυχία, κατέλαβε πρώτα τα πλούσια εδάφη της Αιγύπτου. Καμία από τις πράξεις του δεν πήγαινε στραβά. Εκείνοι που έβλεπαν τα σχέδιά του να αποδίδουν, με τρόπους που οι ίδιοι ούτε καν είχαν διανοηθεί, πίστευαν ότι ήταν ένα είδος θεού – και, πράγματι, ο τρόπος με τον οποίο ασκούσε έλεγχο σε πράγματα που ανάγονταν στο απώτερο μέλλον έμοιαζε περισσότερο θεϊκό, παρά ανθρωπινό.

Εστίασε στο μεγαλύτερο στόχο σου, το πεπρωμένο σου. Το πρώτο βήμα για να αναπτύξεις ανώτερη στρατηγική –το βήμα που θα κάνει όλα τα άλλα να ακολουθήσουν– είναι να ξεκινήσεις με έναν καθαρό, λεπτομερή, αποφασιστικό στόχο, έναν στόχο ρεαλιστικό. Συχνά φανταζόμαστε ότι γενικώς λειτουργούμε βάσει κάποιου σχεδίου, ότι έχουμε στόχους που προσπαθούμε να φτάσουμε. Συνήθως, όμως, ξεγλάμε τον εαυτό μας. Αυτό που έχουμε δεν είναι στόχοι, αλλά επιθυμίες. Τα αισθήματά μας παρασύρουν σε συγκεχυμένες επιθυμίες: θέλουμε δόξα, επιτυχία, ασφάλεια – κάτι μεγάλο και αφηρημένο. Αυτή η ασάφεια αποσυντονίζει τα σχέδιά μας από την αρχή και τα οδηγεί σε έναν χαοτικό δρόμο.

Πηγή: Πόλεμος οι 33 Στρατηγικές του, Robert Greene & Joost Elffers, Εκδόσεις Έσσοπρον, 2006, τιμή 33,00 ευρώ.

2. Η Δύναμη του Παραδείγματος: Η εκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου στη χώρα των Μαλλών. Νέες περιπέτειες και τραυματισμός του Μακεδόνα στρατηλάτη.

Σε αυτή τη δύσκολη στιγμή ο Αλέξανδρος έδειξε την ανδρεία αλλά και τις ηγετικές του ικανότητες σε όλο τους το μεγαλείο. Θεωρώντας ότι οι στρατιώτες που μετέφεραν τις σκάλες προχωρούσαν απρόθυμα, άρπαξε μια από αυτές και την τοποθέτησε ο ίδιος στο τείχος. Στη συνέχεια, κρατώντας την ασπίδα πάνω από το κεφάλι του για προστασία και χωρίς να λογαριάζει τον καταγισμό των ινδικών βελών, άρχισε να ανεβαίνει μόνος του για να πατήσει πρώτος το τείχος. Από την ίδια σκάλα τον ακολούθησαν ο Πευκέστας, μεταφέροντας την ιερή ασπίδα που είχε πάρει ο βασιλιάς του από τον ναό της Αθηνάς στο Ίλιον, και ο σωματοφύλακας Λεοννάτος. Παράλληλα, από άλλη σκάλα, άρχισε να ανεβαίνει και ο διμοιρίτης Αβρέας. Ο Αλέξανδρος κατάφερε να φθάσει πρώτος στις επάλξεις του τείχους, όπου αμέσως ενεπλάκη με τους Μαλλούς πολεμιστές σε μια άγρια μάχη σώμα με σώμα. Στηριζόμενος με την ασπίδα του σε μία έπαλξη, κατόρθωσε να απωθήσει πολλούς από τους αντιπάλους του και να τους πετάξει από το τείχος μέσα στην ακρόπολη. Αρκετοί ήταν και εκείνοι τους οποίους σκότωσε με το σπαθί του, εκκαθαρίζοντας έτσι το σημείο του τείχους στο οποίο είχε ανέβει. Δεν έμεινε όμως για πολύ μόνος του. Λίγο μετά την εκκαθάριση των επάλξεων έφθασαν κοντά του οι τρεις άνδρες που τον είχαν ακολουθήσει στο τόλμημα του, ο Πευκέστας, ο Λεοννάτος και ο Αβρέας.

Βλέποντας αυτές τις δραματικές εξελίξεις οι Μακεδόνες στρατιώτες που βρίσκονταν εκτός της Ακρόπολης ανέκτησαν το ηθικό τους. Ανησυχώντας για την τύχη του βασιλιά τους και μιμούμενοι το παράδειγμα του όρμησαν βιαστικά να ανέβουν στις σκάλες, με πρώτους τους άνδρες των υπασπιστών. Συνωστίστηκαν, όμως, με αποτέλεσμα αυτές να καταρρεύσουν από το βάρος των στρατιωτών. Όσοι ανέβαιναν εκείνη τη στιγμή, έπεσαν κάτω, ενώ για τους υπόλοιπους η άνοδος κατέστη αδύνατη.

Με αυτόν τον τρόπο ο Αλέξανδρος αποκόπηκε στο εχθρικό τείχος μαζί με τους τρεις συμπολεμιστές του. Οι Μαλλοί δεν τολμούσαν πλέον να πλησιάσουν τον Μακεδόνα βασιλιά, ύστερα από τις απώλειες που τους είχε προκαλέσει στις επάλξεις, και προσπάθησαν να τον εξουδετερώσουν από μακριά με τη χρήση εκηβόλων όπλων. Αποτέλεσμα, εξάλλου, εύκολο στόχο, όχι μόνο διότι στεκόταν σε υψηλό σημείο, αλλά και επειδή οι εχθροί τον είχαν αναγνωρίσει από τη λαμπρότητα των όπλων και της εξάρτυσης του και από την παράτολμη συμπεριφορά του, όπως αναφέρει ο Αρριανός. Εξαπολύθηκε τότε εναντίον του ένας καταγισμός βελών και ακοντίων από τους Ινδούς πολεμιστές που είχαν οχυρωθεί στους γειτονικούς πύργους του τείχους, αλλά και από εκείνους οι οποίοι ήταν μέσα στην ακρόπολη και βρίσκονταν σε απόσταση βολής. Τοξεδόμος από παντού ο Αλέξανδρος αντιλήφθηκε ότι δεν θα μπορούσε να αποκρούει για πολλή ώρα ακόμα τις βολές των Μαλλών. Αν παρέμενε κι άλλο στις

επάλξεις θα διακινδύνευε τη ζωή του, χωρίς παράλληλα να πετύχει κάτι που θα μπορούσε να συμβάλει στη νίκη του στρατού του. Έλαβε λοιπόν τη ριψοκίνδυνη απόφαση να πηδήξει μόνος από το τείχος μέσα στην ακρόπολη των Μαλλών. Με αυτή τη γενναία πράξη του θα μπορούσε να προκαλέσει έκπληξη στους εχθρούς, κλονίζοντας το ηθικό τους. Αν έχανε έτσι τη ζωή του, θα είχε θάνατο δοξασμένο, έχοντας πετύχει σπουδαία κατορθώματα, άξια να τα πληροφορηθούν οι μελλοντικές γενιές. Με αυτό τον συλλογισμό ο μεγάλος στρατηλάτης πήδηξε από τα τείχη και βρέθηκε μέσα στην ακρόπολη.

Ο Αλέξανδρος αντιμετώπιζε πλέον κυριολεκτικά μόνος του ολόκληρη την εχθρική δύναμη. Στήριξε την πλάτη στο τείχος και ανέμενε τους Μαλλούς, αποφασισμένος να πολεμήσει μέχρι εσχάτων. Αμέσως δέχθηκε την επίθεση μιας ομάδας πολεμιστών, επικεφαλής της οποίας ήταν ο ίδιος ο ηγεμόνας των Ινδών. Κατά τη συμπλοκή που ακολούθησε ο Έλληνας βασιλιάς κατόρθωσε να σκοτώσει τον Ινδό αρχηγό με το σπαθί του. Επίσης πλήγωσε θανάσιμα άλλους τρεις Μαλλούς πολεμιστές, κτυπώντας τους δύο από αυτούς με πέτρες και τον τρίτο με ξίφος. Στη συνέχεια κρατούσε τους υπόλοιπους Ινδούς σε απόσταση εκτοξεύοντας εναντίον τους πέτρες. Όσοι κατάφερναν να τον προσεγγίσουν, έβρισκαν τον θάνατο από το σπαθί του. Τελικά οι Μαλλοί έχασαν το θάρρος τους και αποτραβήχτηκαν. Διστάζοντας να πλησιάσουν τον Αλέξανδρο, τον περικύκλωσαν και άρχισαν να ρίχνουν εναντίον του από όλες τις πλευρές βέλη, ακόντια, πέτρες και ό,τι άλλο είχαν διαθέσιμο εκείνη τη στιγμή. Τότε ο Πευκέστας, ο Αβρέας και ο Λεοννάτος, πηδώντας κι αυτοί από τις επάλξεις, έσπευσαν στο πλευρό του βασιλιά τους. Σύντομα ένα βέλος κτύπησε τον Αβρέα στο πρόσωπο, ρίχνοντας τον νεκρό. Μετά από λίγο και ο Αλέξανδρος τραυματίστηκε από ένα βέλος το οποίο διαπέρασε την πανοπλία του και εισχώρησε βαθιά στο στήθος. Το τραύμα ήταν πολύ σοβαρό και προκάλεσε ακατάσχετη αιμορραγία. Ο Αλέξανδρος δυσκολευόταν να αναπνεύσει και με κάθε ανάσα έχανε όλο και περισσότερο αίμα. Παρόλα αυτά συνέχισε να μάχεται και να προσπαθεί να καλυφθεί από τις βολές των εχθρών. Τελικά έχασε τις αισθήσεις του από την αιμορραγία και έπεσε πάνω στην ασπίδα του. Αμέσως ο Πευκέστας τον κάλυψε με την ιερή ασπίδα από τη μια πλευρά και ο Λεοννάτος από την άλλη. Παρόλο που δέχονταν καταϊγισμό βελών, είχαν τραυματιστεί και οι δύο και στέκονταν όρθιοι με δυσκολία, προσπαθούσαν να προστατεύσουν τον τραυματισμένο βασιλιά τους, ο οποίος κινδύνευε να πεθάνει από την απώλεια αίματος.

Πηγή: *Στρατιωτική Ιστορία, Τεύχος 121, εκδόσεις Περισκόπιο, τιμή 3,50 ευρώ.*

3. Η Δύναμη του Οράματος: Θεόφιλος Γεωργιάδης – η πορεία του Κύπριου αγωνιστή και το όραμά του.

Η πολιτική σκέψη του Γεωργιάδη ήταν, λοιπόν, κάθετα αντίθετη με την παλαιότερη πολιτική που ακολούθησαν στο Κυπριακό η Αθήνα και η Λευκωσία. Ο ίδιος κατηγορήσε επανειλημμένα την τουρκική και την τουρκοκυπριακή πλευρά για παρελκυστική τακτική σε ατελείωτους, άγονους διάλογους, ώστε να συνεχίζονται η κατοχή και ο εποικισμός και να αποσπάται το όποιο διεθνές ενδιαφέρον στις διακοινοτικές συνομιλίες. Η ορθή γραμμή πλεύσης έπρεπε να βρίσκεται στον άξονα «απελευθέρωση-επιστροφή». Ομοσπονδίες, συνομοσπονδίες και άλλα τα οποία οδήγησαν στο σχέδιο Ανάν, απορρίπτονταν από τον Θ. Γεωργιάδη με επιμονή, διότι γνώριζε πολύ καλά ότι η ανυπαρξία έσχατης γραμμής άμυνας θα οδηγούσε σε νέες υποχωρήσεις. Η ελλαδική και η κυπριακή διπλωματία εκινούντο (και δυστυχώς κινούνται ακόμη) σε μινιμαλιστικά πλαίσια επιδιώξεων. Ο Γεωργιάδης σημείωνε: "Η ελληνική διπλωματία, αδυνατώντας να αποβάλει το κόμπλεξ του 1922, που ανανεώθηκε με την τραγωδία του 1974, συνεχίζει να αντιμετωπίζει τον τουρκικό γίγαντα με τα πήλινα πόδια σαν τον γίγαντα με τα ασάλινα πόδια. Η λαϊκή θέληση, βούληση και επιταγή του κυπριακού Ελληνισμού ήταν, μετά το 1974, να κινηθούμε πάνω στον άξονα απελευθέρωση-επιστροφή. Επί αυτής της βάσης όφειλαν να δραστηριοποιηθούν τα πολιτικά κόμματα, η κυπριακή βουλή και η κυβέρνηση. Το φρούτο της ομοσπονδίας παράχθηκε με εργαστηριακή προσπάθεια, το 1977, σε πλήρη αντίθεση με τη λαϊκή θέληση και χωρίς να ερωτηθεί ο λαός. Η ομοσπονδία έγινε αποδεκτή από τους πολιτικούς καθ' υπόδειξη των ξένων κέντρων αποφάσεων. Τόσο οι Ελλαδίτες, όσο και οι Κύπριοι, δεν έχουμε ξεχάσει τα τόσα και τόσα που υποστήκαμε, από τα χρόνια των Οθωμανών έως σήμερα, με την τουρκική εισβολή και κατοχή της Κύπρου. Αυτές που ξεχνούν είναι οι κυβερνήσεις, γονατισμένες κάτω από την πίεση των ξένων συμφερόντων".

Τελευταίος σταθμός στη δράση του Θεόφιλου Γεωργιάδη, υπήρξε το συνέδριο στις Βρυξέλλες με θέμα την Τουρκία, το Κουρδιστάν και τον ένοπλο αγώνα του Κουρδικού λαού. Πραγματοποιήθηκε στη βελγική πρωτεύουσα στις 12 και στις 13 Μαρτίου του 1994. Ο Γεωργιάδης ήταν ένας από τους πρωταγωνιστές, καταγγέλλοντας τις βρώμικες πράξεις και μεθοδεύσεις του Τουρκικού Στρατού στο Κουρδιστάν. Το συνέδριο των Βρυξελλών υπήρξε κόλαφος για το κεμαλικό κατεστημένο της Άγκυρας. Οι προσωπικότητες που παραβρέθηκαν (πολιτικοί, διεθνολόγοι, δημοσιογράφοι) κατήγγειλαν την τουρκική πολιτική εθνικής εκκαθάρισης στο Κουρδιστάν. Για τον Θ. Γεωργιάδη το συνέδριο εκείνο είχε καθοριστικό ρόλο, κατά τρόπο τραγικό. Η αντιτουρκική του δραστηριότητα προσελάμβανε διαστάσεις, μάλιστα επί ευρωπαϊκού εδάφους. Στην Άγκυρα και στο κτίριο της MIT (υπηρεσία πληροφοριών) σήμανε συναγερμός. Αποφασίστηκε να υλοποιηθεί ένα από τα σενάρια σε βάρος του Κύπριου αγωνιστή, το πιο σκληρό και ακραίο: ο Θ. Γεωργιάδης έπρεπε να εξοντωθεί, άμεσα και με κάθε θυσία.

Πηγή: *Στρατιωτική Ιστορία, Τεύχος 114, εκδόσεις Περισκόπιο, τιμή 3,50 ευρώ.*

4. Η Δύναμη του Ανυποχώρητου Πείσματος: Αθανάσιος Διάκος – παράδειγμα ηρωισμού και αυτοθυσίας.

Στην Αλαμάνα διεξαγόταν σκληρή μάχη, με σφοδρές αντεπιθέσεις. Μετά την εξουδετέρωση του Πανουργιά, ο Βρυώνης ενέπλεξε όλες του τις δυνάμεις κατά των υπερασπιστών της Αλαμάνας. Στο μεταξύ κατέφθασε και η δύναμη του Κιοσέ Μεχμέτ. Ο Διάκος μαχόταν με 500 άνδρες, 200 από τους οποίους υπό τον Μπακογιάννη και τον Καλύβα βρίσκονταν στη γέφυρα. Ο ίδιος με τους υπόλοιπους κατείχε τα Ποριά, εξαπολύοντας επιθέσεις κατά του εχθρού για να ανακουφίσει τους μαχόμενους στην Αλαμάνα. Ο Κιοσέ Μεχμέτ ξεχύθηκε κατά των σωμάτων του Καλύβα και του Μπακογιάννη αλλά στάθηκε απέναντι τους, εκτός βολής, για να τους κρατήσει στις θέσεις τους και έτσι να μη μπορούν να δώσουν βοήθεια στον Διάκο. Η πίεση του εχθρού γινόταν συνεχώς εντονότερη. Οι άνδρες του Διάκου τον συμβούλευσαν να υποχωρήσει επειδή η συνέχιση της μάχης θα σήμαινε την καταστροφή όλων. Ο Δουβουνιώτης είχε αποσυρθεί και η δύναμη του Πανουργιά είχε συντριβεί. Η εμμονή θα σήμαινε αυτοκτονία. Ο φίλος του Διάκου, Βασίλης Μπούσος, τον παρακαλούσε να συλλογιστεί την αξία της ζωής του για τον αγώνα και διάταξε να φέρουν το άλογο του Διάκου, για να φύγει ο αρχηγός. «Ο Διάκος δεν φεύγει, ούτε εγκαταλείπει τους συντρόφους του», είπε υπερήφανα ο ήρωας. Στη γέφυρα πολλοί έπεφταν από τα εχθρικά πυρά, ενώ άλλοι άρχισαν να φεύγουν. Στον Διάκο απέμειναν πλέον 48 παλικάρια, αποφασισμένα να πεθάνουν μαζί του. Οι εχθροί επιτίθεντο από παντού. Τότε έπεσε και ο αδελφός του Διάκου, ο Κωνσταντίνος (ο επονομαζόμενος και Μασσαβέτας). Ο γενναίος ήρωας της Αλαμάνας δεν έπαψε να μάχεται. Χρησιμοποιώντας για κάλυψη το σώμα του αδελφού του, κατόρθωσε να φθάσει μέχρι τα Μανδροστάματα της μονής της Δαμάστας, όπου υπήρχαν βράχοι για να οχυρωθεί. Ωστόσο του έμεναν μόνο δέκα άνδρες. Οι υπόλοιποι ήταν νεκροί. Οι ελάχιστοι επιζώντες Έλληνες αντιμετώπισαν με αφάνταστο ηρωισμό αναριθμητούς εχθρούς ο καθένας, σε μια συμπλοκή σώμα με σώμα, έως ότου έπεσαν δίπλα στον ηρωικό αρχηγό τους. Ο Διάκος, με αχρηστεμένο δεξί χέρι λόγω τραυματισμού στην κλειδώση του ώμου, κρατούσε το σπασμένο σπαθί του με το αριστερό και μαχόταν με πείσμα. Δεν του έμενε παρά μόνο η λαβή. Τότε συνελήφθη και αναγνώριστηκε. Από τη δύναμη του Διάκου διέφυγε, μεταξύ άλλων, και ο Βασίλης Μπούσος, ενώ στο πεδίο της μάχης παρέμειναν ο Καλύβας και ο Μπακογιάννης με δύο άνδρες, οχυρωμένοι σε ένα χάνι. Ο Διάκος τους αντιλήφθηκε ενώ μεταφερόταν δέσμιος από τους Τούρκους και φώναξε: «Καλύβα,

Μπακογιάννη, 10.000 με κρατούν». Οι τέσσερις γενναίοι άνδρες άνοιξαν την πόρτα του χανιού, τράβηξαν τα σπαθιά τους και όρμησαν διά μέσου των Τούρκων προς τον αρχηγό τους, για να πέσουν σχεδόν αμέσως νεκροί.

Ο Διάκος μεταφέρθηκε στο Ζητούνι (Λαμία), όπου οδηγήθηκε μπροστά στον Ομέρ Βρυώνη. Διασώθηκε ο διάλογος τους. «Εσύ είσαι ο Διάκος;», ρώτησε ο Βρυώνης, που δεν τον γνώρισε όπως ήταν χλωμός και καταματωμένος. «Εγώ», απάντησε εκείνος. «Πώς σε έπιασαν ζωντανό;». «Αν ήξερα ότι δεν θα σκοτωνόμουν, θα κρατούσα ένα φουσεκι για τον εαυτό μου». Ύστερα τον πήγαν στον Κιοσέ Μεχμέτ. «Ποιος είναι ο σκοπός που πιάσατε τα άρματα;», ρώτησε ο πασάς. «Όλοι οι χριστιανοί έχουν ξεσηκωθεί να ελευθερωθούν ή να πεθάνουν», είπε ο Διάκος. Ο Βρυώνης και ο Μεχμέτ θαύμασαν τη γενναϊότητα του Διάκου. Πρότειναν να του χαρίσουν τη ζωή και να τεθεί στην υπηρεσία τους. «Ούτε σε δουλεύω, ούτε σε ωφελώ, αν σε δουλέψω», απάντησε ο Διάκος στον Μεχμέτ. Προσφέρθηκαν να του δώσουν βαθμό ανώτερου αξιωματικού του οθωμανικού στρατού, αν ασπάζονταν το Ισλάμ. Εκείνος αρνήθηκε. «Πάτε κι εσείς και η πίστη σας, Μουρτάτες, να χαθείτε. Εγώ Γραικός γεννήθηκα, Γραικός θε να πεθάνω». Όταν τον απείλησαν πως θα τον θανατώσουν, ο ήρωας της Αλαμάνας απάντησε: «Η Ελλάς έχει πολλούς Διάκους». Ο Ομέρ Βρυώνης μίλησε με συμπάθεια στον Μεχμέτ για τον Διάκο, επειδή θα μπορούσε να τους φανεί χρήσιμος στο δοβλέτι (κυβέρνηση). Εκείνη τη στιγμή όμως έπεσε στα πόδια του πασά ο πρόκριτος της Λαμίας Χαλήμπεης, εξορκίζοντας τον να θανατώσει τον αρχηγό της ανταρσίας. «Χάλασε τον πασά μου. Είναι αυτός που έδωσε διαταγή να σφάζουν όλους τους Τούρκους σε αυτό το βιλαέτι, αφού τάχα τους άφησε ελεύθερους και υπέγραψαν συμφωνία και έδωσαν τα άρματα τους. Χάλασε τον να γίνει παράδειγμα».

Πηγή: *Στρατιωτική Ιστορία, Τεύχος 128, εκδόσεις Περισκόπιο, τιμή 3,50 ευρώ.*

5. Η Δύναμη της Εσωτερικής Αλλαγής: Καραϊσκάκης – από μια σπηλιά στην Καρδίτσα σε μια από της ηγετικότερες φυσιογνωμίες της Ελληνικής Επανάστασης.

Ο Καραϊσκάκης γεννήθηκε το 1782 σε μια σπηλιά κοντά στο Μαυρομμάτι Καρδίτσας από "καλογριά" του κοντινού μοναστηριού του Αγίου Γεωργίου, τη Ζωή Ντιμισκή.

Ο Καραϊσκάκης πέρασε δύσκολα παιδικά χρόνια κοντά στην οικογένεια ενός Σαρακατσάνου τσέλιγκα γιατί μόλις έγινε οκτώ χρονών πέθανε η μάνα του κι έτσι μεγάλωσε ανάμεσα στους ξένους τρώγοντας "ξύλο και μπομπότα", πότε στο Μαυρομμάτι και πότε στη Γράλιτσα και Λεοντίτο. Διετέλεσε πρωτοπαλίκαρο του Καπσαντώνη και ήταν ένας από τους τρεις που πυροβόλησαν και σκότωσαν το Βεληγκέκα. Αναμείχθηκε στους πολέμους του Αλή Πασά των Ιωαννίνων άλλοτε ως σύμμαχος και άλλοτε ως αντίπαλος. Αντιπροσώπευσε τα Άγραφα σε σύσκεψη μνημένων στα σχέδια της Φιλικής Εταιρείας. Μετά την πτώση του Μεσολογγίου (1826 μ.Χ.) έγινε Αρχιστράτηγος της Στερεάς κι άρχισε τις επιχειρήσεις εναντίον του Κιουταχή που τον νίκησε στην Αράχωβα, στο Δίστομο, στη Δόμβρυνα και αλλού, εφαρμόζοντας με επιτυχία τον ανταρτοπόλεμο και καταστρέφοντας τις εφοδιοπομπές του εχθρού. Ιδιαίτερα η νίκη στην Αράχωβα το Νοέμβριο του 1826 είχε τεράστια απήχηση και πολύ μεγάλη σημασία για την επανάσταση. Στις 22 Απριλίου 1827 έγινε μια μικροσυμπλοκή μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων στην περιοχή του σημερινού Νέου Φαλήρου και ο Καραϊσκάκης που ήταν άρρωστος άσχημα, βγήκε από τη σκηνή του να την σταματήσει, γιατί ήταν απρογραμμάτιστη. Μια σφαίρα όμως που κανείς δεν έμαθε ποτέ από που προερχόταν, τον χτύπησε θανάσιμα και πέθανε την επόμενη 23 Απριλίου ημέρα της ονομαστικής του γιορτής. Ο θάνατος του "Αχιλλέα της Ρωμισούνης", όπως χαρακτήρισε τον Καραϊσκάκη ο μεγάλος μας ποιητής Κωστής Παλαμάς, είχε συγκλονιστική απήχηση και βύθισε στο πένθος όλους τους Έλληνες. Ιδιαίτερα το στράτευμα, δίχως τον αρχηγό του αλλά και χωρίς ηθικό, αναγκασμένο να υπακούει στον Άγγλο ναύαρχο Κόχραν μια μέρα αργότερα έπαθε πανωλεθρία στο Φάληρο και ολοκληρώθηκε έτσι η συμφωνία μετά το χαμό του Καραϊσκάκη.

Πηγή: www.evrytan.gr

6. Η Δύναμη της Ιδέας: Πως μια λαμπρή ιδέα αλλάζει τους συσχετισμούς δεδομένων το 1955 μεταξύ Κυπρίων και Άγγλων.

Ο ίδιος ο Αυξεντίου παρέμενε καλυμμένος πίσω από έναν βράχο, προσπαθώντας να εντοπίσει τους Βρετανούς. Ήταν σίγουρος ότι θα επιχειρούσαν να τον κυκλώσουν και δεν έπεσε έξω σε αυτόν τον υπολογισμό. Εκμεταλλευόμενος την πυκνότητα ομίχλη κατηφόρισε σε μια μικρή ρεματιά, ενώ ταυτόχρονα είδε δύο ομάδες Άγγλων στρατιωτών να ανεβαίνουν στις δύο πλαγιές που υψώνονταν αριστερά και δεξιά. Στο μυαλό του πέρασε η σκέψη να παραπλανήσει τον εχθρό, αν και η θέση που έλαβε στη μικρή χαράδρα θα σήμαινε εγκλωβισμό του και πιθανώς εξόντωση του. Οι δύο περίπολοι των Βρετανών συνέχισαν να κινούνται στις δύο πλαγιές και ο Αυξεντίου διέκρινε θολές τις φιγούρες των στρατιωτών 20 περίπου μέτρα από αυτόν

Τη στιγμή που έκρινε ως κατάλληλη ο "Ζήδρος" άρχισε να βάλλει, πότε προς τη μία περίπτωση και πότε προς την άλλη. Τα πρώτα εκείνα πυρά του φαίνεται πως ήταν εύστοχα, αφού δύο ή τρεις Βρετανοί έπεσαν στη γη τρεκλίζοντας, ενώ οι υπόλοιποι καλύφθηκαν. Ο Αυξεντίου άλλαξε θέση, καλύφθηκε πίσω από άλλο βράχο και συνέχισε να βάλλει και κατά των δύο πλευρών. Οι Βρετανοί ήταν πεπεισμένοι ότι ο εχθρός βρισκόταν απέναντι τους. Η κάθε περίπτωση άρχισε να βάλλει κατά της άλλης με πυκνά πυρά και δίχως να υπάρχει οπτική επαφή. Ο Γρηγόρης Αυξεντίου κατέβηκε στο βάθος της χαράδρας, αφού πρόλαβε και έριξε δύο χειροβομβίδες και ενώ οι βολίδες περνούσαν ξυστά πάνω από το κεφάλι του. Τα δύο βρετανικά αποσπάσματα, σίγουρα το καθένα ότι πυροβόλούσε κατά του εχθρού, συνέχισαν την αλληλοεξόντωσή τους και ο Αυξεντίου με ταχύτατη κίνηση διέφευγε. Δεκάδες ήταν οι νεκροί και οι τραυματίες μέσα στην αλλοφροσύνη και στον πανικό που κατέλαβε τους Βρετανούς. Δύο σκυλιά που μυρίστηκαν τον "Ζήδρος" έτρεξαν πίσω του, σταμάτησαν όμως το κυνηγητό λίγο μετά. Ο τελευταίος κίνδυνος είχε περάσει. Έπεσε το σκοτάδι, καθώς ήταν χειμώνας και το υψόμετρο μεγάλο, διευκολύνοντας ακόμη περισσότερο τον Κύπριο μαχητή και μελλοντικό ηρωο-μάρτυρα.

Πηγή: *Στρατιωτική Ιστορία, Τεύχος 105, εκδόσεις Περισκόπιο, τιμή 3,50 ευρώ.*

7. Η Δύναμη του Παλιού Όπλου: Τα παλιά όπλα μπορούν αν αποδειχθούν εξίσου αποτελεσματικά.

Το μικρό U-9 αναδύθηκε στις 08:50. Μόνο τότε ο Βέντιγκεν και οι άνδρες του μπόρεσαν να συνειδητοποιήσουν τι είχαν πετύχει. Δεκάδες καμένα πτώματα έπλεαν στη θάλασσα. Άλλοι βαριά τραυματισμένοι άνδρες αργοπέθαιναν. Το μικρό U-9 όμως δεν μπορούσε να κάνει τίποτα για αυτούς. Είχε δώσει μια έντιμη μάχη εναντίον των τριών βρετανικών θωρηκτών που βούλιαξε και τώρα με άδειες τις αποθήκες πυρομαχικών και τις μπαταρίες του, το μόνο που μπορούσε ήταν να επιστρέψει στη βάση του. Πραγματικά τα κατάφερε. Εκεί του επιφυλάχθηκε υποδοχή ήρωα. Ο Βέντιγκεν τιμήθηκε με το ανώτατο παράσημο της αυτοκρατορικής Γερμανίας, το Pour Le Merit, το περίφημο Blue Max που είχε καθιερώσει ο ίδιος ο Μέγας Φρειδερίκος. Το U-9 εξελίχθηκε σε σφαιρά των βρετανικών καταδρομικών. Ένα σχεδόν μήνα αργότερα, στις 15 Οκτωβρίου του 1914, βύθισε το βρετανικό καταδρομικό «Hawke», μαζί με τους 470 άνδρες του. Σε αυτούς θα πρέπει να προστεθούν και οι 1.460 που χάθηκαν με τα «Aboukir», «Cressy» και «Hogue». Σύμφωνα με το Βρετανό, τότε, πρώτο λόρδο του Ναυαρχείου (υπουργού Ναυτικών) Τζάκι Φίσερ, «το U-9 προκάλεσε στο Βασιλικό Ναυτικό περισσότερες απώλειες από όσες υπέστη σε όλες τις ναυμαχίες του Νέλσονα μαζί!»

Πηγή: *Πόλεμος & Ιστορία, Τεύχος 118, εκδόσεις Defence Net Media, τιμή 5,00 ευρώ.*

8. Η Δύναμη της Εστίασης: Η δράση των νυκτερινών μαχητικών.

Κορυφαίος άσσος της νυκτερινής δίωξης ήταν ο επισμηναγός Βόλφγκανγκ Σνάουφερ, που σημείωσε 126 καταρρίψεις (121 ήταν νυκτερινές) πετώντας με ένα Bf 110. Η πρώτη του κατάρριψη σημειώθηκε στις 2 Ιουνίου 1942 και μέχρι τον Αύγουστο του 1943 είχε φτάσει τις 23. Την περίοδο εκείνη άρχισε η συνεργασία με τον χειριστή ραντάρ Φριτς Ρούμπελχαρντ και μαζί με τον πολυβολητή Βίλχελμ Γκάνσελ οι επιτυχίες διαδέχονταν η μία την άλλη. Τη νύχτα της 16ης Δεκεμβρίου 1943 κατέρριψε τέσσερα Lancaster ανεβάζοντας την επίδοση τους στις 40 καταρρίψεις. Τον Ιούνιο του 1944 είχε διπλασιάσει τις επιτυχίες του και τιμήθηκε με τα Φύλλα Δρυός στον Σταυρό των Ιπποτών. Στις 8 Οκτωβρίου σημείωσε την 100ή νίκη του. Οι τελευταίες 15 καταρρίψεις σημειώθηκαν το 1945, εννέα από αυτές σε ένα εικοσιτετράωρο του Φεβρουαρίου. Οι Βρετανοί αξιωματικοί που τον ανέκριναν μετά το τέλος του πολέμου δεν πίστευαν ότι ο 23χρονος νεαρός που είχαν μπροστά τους είχε εξολοθρεύσει ολόκληρες μοίρες της Διοίκησης Βομβαρδισμού. Ο Σνάουφερ σκοτώθηκε στις 13 Ιουλίου 1950 σε τροχαίο ατύχημα σε γαλλικό δρόμο, σε ηλικία μόλις 28 ετών.

Μια από τις εξέχουσες φυσιογνωμίες της Luftwaffe ήταν ο Χέλμουτ Λεντ. Γιος προτεστάντη ιερέα, γεννήθηκε το 1918 και ήταν βαθιά θρησκευόμενος και μορφωμένος. Πιθανότατα θα ακολουθούσε τα ίχνη του πατέρα του αν το 1937 δεν άρχιζε την εκπαίδευση του ως πιλότος. Κατά τις παραμονές του πολέμου βρισκόταν στην I/ZG 76 πετώντας με Bf 110. Στις 2 Σεπτεμβρίου 1939 κατέρριψε δύο πολωνικά καταδιωκτικά, σημειώνοντας τις πρώτες καταρρίψεις του πολέμου. Στις 18 Δεκεμβρίου κατέρριψε τρία βρετανικά Wellington και τον Ιανουάριο του 1941 ανέλαβε τη διοίκηση της 6ης Μοίρας της NJG 11. Κατά τους επόμενους τρεις μήνες δεν σημείωσε κάποια επιτυχία και απογοητευμένος ζήτησε μετάθεση στα καταδιωκτικά ημέρας, αλλά μετά από πιέσεις των ανωτέρων του δέχθηκε να συνεχίσει. Τη νύχτα της 13ης Μαΐου έστειλε στη συντριβή δύο Wellington και από τότε η αυτοπεποίθησή και οι καταρρίψεις άρχισαν να ανεβαίνουν. Την 1η Νοεμβρίου 1941 ανέλαβε τη διοίκηση της 2ης Σμηναρχίας της NJG 2. Στις 8 Ιανουαρίου 1943 έγινε ο πρώτος πιλότος που σημείωσε 50 νυκτερινές καταρρίψεις και αρχικά του απαγορεύτηκε να συμμετάσχει σε επιχειρήσεις. Τον Αύγουστο του 1943 ανέλαβε τη διοίκηση της NJG 3. Τη νύχτα της 15ης Ιουνίου 1944 κατέρριψε τρία Lancaster και ήταν ο πρώτος που έφθασε τις 100 νίκες. Το τέλος του ήταν άδοξο, όταν το Bf 110 που πετούσε συνετρίβη κατά τη φάση της προσγείωσης τον Οκτώβριο του 1944. Ο Χίτλερ σκόπευε να του αναθέσει την ηγεσία του στόλου των νυκτερινών καταδιωκτικών, αλλά η εξαιρετική αυτή προαγωγή δεν πρόλαβε να του ανακοινωθεί. Η τελική επίδοση του Λεντ ήταν 102 νυκτερινές και οκτώ ημερήσιες καταρρίψεις σε περισσότερες από 300 πολεμικές αποστολές.

Τρίτος κατά σειρά άσσος ήταν ο Χάινριχ Αλεξάντερ Βίτγκεστάιν. Γεννήθηκε στις 14 Αυγούστου 1916 στην Κοπεγχάγη και σε ηλικία 20 ετών κατατάχθηκε στη Wehrmacht. Πιλότος βομβαρδιστικού στις Πτέρυγες KG 1 και KG 51, εντάχθηκε στη δύναμη της νυκτερινής δίωξης το 1941. Στις αρχές του 1942 ανέλαβε τη διοίκηση μιας μοίρας (της NJG 2) και στις 2 Μαρτίου σημείωσε την πρώτη του νυκτερινή κατάρριψη. Στις 2 Οκτωβρίου του απονεμήθηκε ο Σιδηρούς Σταυρός μετά από 20 καταρρίψεις σε 40 μόλις αποστολές. Στα τέλη του έτους συμμετείχε στον σχηματισμό της 4/NJG 5 με βάση στο Ινστεμπουργκ, μετά από τους ρωσικούς βομβαρδισμούς στην Ανατολική Πρωσσία. Τον Ιούνιο του 1943 η Σμηναρχία μεταφέρθηκε στο Ορέλ για την αντιμετώπιση των ρωσικών νυκτερινών επιδρομών και οι επιτυχίες του αυξάνονταν πετώντας με ένα Ju 88C-6. Μέχρι τον Αύγουστο του 1943 σημείωσε 64 καταρρίψεις, από τις οποίες 33 αφορούσαν ρωσικά αεροσκάφη. Ο Βίτγκεστάιν σκοτώθηκε στις 21 Ιανουαρίου 1944 πάνω από το Ελμπε, όταν καταρρίφθηκε από ένα Mosquito μετά την κατάρριψη πέντε βομβαρδιστικών. Η τελική επίδοση του ήταν 84 νίκες.

Ο Βέρνερ Στράιμπ γεννήθηκε το 1911 και ήταν ο μεγαλύτερος σε ηλικία νυκτερινός άσσος. Μέχρι το 1934 εργαζόταν σε τράπεζα. Αρχικά κατατάχθηκε στον Στρατό και στη συνέχεια στη Luftwaffe. Με την έναρξη του πολέμου πετούσε με Bf 110 στη Σμηναρχία I/ZG 1. Για την αντιμετώπιση των βρετανικών βομβαρδισμών οι σμηναρχίες των βαρέων καταστροφέν με Bf 110 άρχισαν να επανεκπαιδεύονται για αποστολές νυκτερινής δίωξης. Ο Στράιμπ σημείωσε την πρώτη του νυκτερινή κατάρριψη στις 20 Ιουλίου 1940 και τον Οκτώβριο ανέλαβε τη διοίκηση της Σμηναρχίας I/NJG 11. Μέχρι τον Μάιο του 1941 είχε σημειώσει 26 νυκτερινές καταρρίψεις και μέχρι τον Ιούνιο του 1943 είχε φθάσει τις 50. Είχε πολύ καλή τεχνική κατάρτιση και συμμετείχε στην αξιολόγηση του He 219. Εντυπωσιάστηκε από τις δυνατότητες του όταν σε μια νύχτα κατέρριψε πέντε βομβαρδιστικά. Την 1η Ιουλίου 1943 ανέλαβε τη διοίκηση της NJG 1. Το τέλος του πολέμου τον βρήκε με 65 νυκτερινές επιτυχίες. Το 1947 παντρεύτηκε και το 1956 εντάχθηκε στην υπηρεσία της αναγεννημένης Luftwaffe, στην οποία και υπηρέτησε για δέκα χρόνια.

Ο υποσμηναγός Μπέκερ Μάρτιν τελείωσε τον πόλεμο με 57 καταρρίψεις. Επτά από αυτές σημειώθηκαν σε μια μόνο νύχτα. Τη νύχτα της 30ής Μαρτίου 1944 μαζί με τον ουραίο πολυβολητή Βέλφενμπαχ και τον χειριστή ραντάρ Γιόχανσεν απογειώθηκαν με το Bf 110 ένα τέταρτο πριν από τα μεσάνυχτα. Από τις 00.20 ως τις 00.50 κατέρριψαν έξι βομβαρδιστικά και το έβδομο ακολούθησε στις 03.15 κατά την επιστροφή στη βάση. Ο ανθυποσμηναγός Κουρτ Βέλτερ ήταν ένας από τους ελάχιστους επιτυχημένους πιλότους που χρησιμοποίησαν επιχειρησιακά το αεριωθούμενο Me 262 τη νύχτα. Η πολεμική του δράση άρχισε στα τέλη του 1943 και σε 40 αποστολές σημείωσε 33 καταρρίψεις. Ζήτησε την άδεια από τον Χίτλερ να πραγματοποιήσει νυκτερινές αποστολές με Me 262 και τα αποτελέσματα του ήταν εντυπωσιακά. Στην πρώτη του αποστολή με Me 262 κατέρριψε δύο Mosquito πάνω από το Βερολίνο. Κατά τους τελευταίους μήνες του πολέμου σημείωσε πολλές επιτυχίες, αλλά ήταν πολύ δύσκολο να εξακριβωθούν. Τιμήθηκε με τον Σταυρό των Ιπποτών και η τελική επίδοσή του ήταν 56 επιτυχίες. Σκοτώθηκε σε ατύχημα λίγο μετά το τέλος του πολέμου.

Ο Αλφονς Κέρστερ γεννήθηκε στις 6 Φεβρουαρίου 1919 στη Βεσφαλία και ήταν ένας από τους άσσους της νυκτερινής δίωξης μεγάλης ακτίνας δράσης. Κατά την περίοδο 1940-41 σημείωσε 11 καταρρίψεις σε επιδρομές εναντίον βρετανικών βάσεων, ενταγμένος στην NJG 2. Μετά την απαγόρευση του Χίτλερ να επιχειρεί σε νυκτερινές αποστολές μεγάλης ακτίνας δράσης μετατέθηκε στη βόρεια Αφρική. Μετά από πέντε επιτυχίες τιμήθηκε με τον Σιδηρού Σταυρό στις 29 Οκτωβρίου 1942. Ο σμηναγός Κέρστερ της 4/NJG 3 σκοτώθηκε σε ατύχημα κατά τη φάση μιας προσγείωσης με ομίχλη στις 7 Ιανουαρίου 1945, μετά από 200 πολεμικές αποστολές και 29 καταρρίψεις.

Εγκέφαλος της νυκτερινής άμυνας ήταν ο Γιόζεφ Καμχούμπερ, ένας άνθρωπος ενεργητικός και οργανωτικός. Ήταν διοικητής του Επιτελείου Οργάνωσης του Υπουργείου Αεροπορίας. Του ανατέθηκε μαζί με άλλα στελέχη η αξιολόγηση και η εφαρμογή ενός τεράστιου εξοπλιστικού προγράμματος του Χίτλερ για την Αεροπορία, αξίας 60 δισεκατομμυρίων μάρκων, που απαιτούσε τεράστιες ποσότητες στρατηγικών υλικών για τα οποία υπήρχε έλλειψη ήδη από τις αρχές του 1939. Ο Καμχούμπερ πρότεινε ένα μικρότερο και πιο εφικτό πρόγραμμα, αλλά ο Γκαίρινγκ αποφάσισε την εφαρμογή του προγράμματος του Χίτλερ ελπίζοντας ότι στην πορεία θα διεισθύνονταν τα απαραίτητα μέσα. Απογοητευμένος από την προχειρότητα εκτέλεσης του σχεδίου ο Καμχούμπερ ζήτησε μετάθεση σε μάχιμη ομάδα και κατέληξε σε μοίρα βομβαρδιστικών. Κατά τη διάρκεια των επιχειρήσεων στη Γαλλία τον Μάιο του 1940 καταρρίφθηκε και κατέληξε σε στρατόπεδο συγκέντρωσης σε ηλικία 44 ετών. Μετά την κατάρρευση της Γαλλίας και την απελευθέρωση του ανέλαβε τη νυκτερινή άμυνα του Γ' Ράιχ. Στις 16 Οκτωβρίου 1940 προήχθη σε πτέραρχο των Νυκτερινών Καταδιωκτικών και εγκατέστησε το αρχηγείο του στην Ουτρέχτη της Ολλανδίας. Ο διμέτωπος αγώνας εναντίον της RAF και της γραφειοκρατίας του Υπουργείου Αεροπορίας ήταν σκληρός. Προώθησε τη γραμμή Himmelbett, που ήταν γνωστή σε εχθρούς και φίλους ως γραμμή Καμχούμπερ, και ασχολήθηκε ενεργά με την εξέλιξη του He 219. Οργάνωσε τη δύναμή του σε δύο κλάδους, τη νυκτερινή άμυνα και τη

νυκτερινή προσβολή των βάσεων της RAF. Στα τέλη του 1943 μετατέθηκε στον 5ο Αεροπορικό Στόλο στη Νορβηγία και προς το τέλος του πολέμου ανέλαβε υπεύθυνος για την ανάπτυξη των αεριωθούμενων και πυραυλοκίνητων μαχητικών. Από το 1956 έως το 1966 υπηρέτησε στη νέα Luftwaffe.

Πηγή: Στρατιωτική Ιστορία, Τεύχος 32, εκδόσεις Περισκόπιο, τιμή 3,50 ευρώ.

9. Η Δύναμη της Βαριάς Εκπαίδευσης: Η αποτελεσματικότητα των πιλότων της Φιλανδίας ήταν δυσανάλογα μεγάλη σε σχέση με τον αριθμό τους. Ποτέ τα επιχειρησιακά του αεροπλάνα δεν ξεπέρασαν τα 200.

Η Φιλανδία και η Βρετανία ήταν δύο ευρωπαϊκές χώρες που δεν υπέστησαν τα δεινά της κατοχής κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Η διατήρηση της ανεξαρτησίας της Φιλανδίας, σε μεγάλο βαθμό, οφείλεται στην αποτελεσματική δράση της αεροπορίας της, που κατάφερε να αντιμετωπίσει την αντίστοιχη Σοβιετική. Η σύγκρουση των δύο χωρών κατά τη διάρκεια του Β' ΠΠ χωρίζεται σε δύο περιόδους, τον Πόλεμο του Χειμώνα και τον Συνεχιζόμενο Πόλεμο (Continuation War).

Τον Οκτώβριο του 1939 η Σοβιετική Ένωση ζήτησε από τη Φιλανδία ένα μέρος της αρκτικής παραλίας της. Η Φιλανδία άρχισε διαπραγματεύσεις, που σταμάτησαν αναπάντεχα στις 27 Νοεμβρίου. Η Σοβιετική Ένωση υπέγραψε ένα σύμφωνο μη επίθεσης με μια Φιλανδική κυβέρνηση, όχι αυτή του στρατάρχη Μάνερχαϊμ η οποία και τελικά ζήτησε από τους Ρώσους να ελευθερώσουν την Φιλανδία. Στις 30 Νοεμβρίου ξεκίνησε η επίθεση που έληξε στις 13 Μαρτίου 1940. Κατά τις 105 ημέρες των επιχειρήσεων η Φιλανδική αεροπορία κατέρριψε 207 ρωσικά αεροσκάφη με απώλειες 48. Οι Φιλανδοί πραγματοποίησαν 5.963 εξόδους έναντι 100.970 των Ρώσων.

Τον Απρίλιο του 1940 οι Γερμανία κατέλαβε την Δανία και τη Νορβηγία. Η Φιλανδία αγνοούσε τα γερμανικά σχέδια για εισβολή στη Σοβιετική Ένωση και, στρατιωτικά, η συμμαχία της με τη Γερμανία ήταν η μόνη της επιλογή. Ο πόλεμος με τη Ρωσία ξανάρχισε στις 25 Ιουνίου 1941 και διήρκεσε ως τις 4 Σεπτεμβρίου 1944.

Οι Φιλανδικές δυνάμεις κατέρριψαν 3.313 αεροσκάφη και η Φιλανδία έχασε 257 αεροσκάφη στις επιχειρήσεις.

Η Δράση των Φιλανδών Άσσω

Η αξιολογημένη δράση της Φιλανδικής Αεροπορίας κατά τους δύο πολέμους με τη Σοβιετική Ένωση οφειλόταν κατά κύριο λόγο στην καλύτερη εκπαίδευση των πιλότων. Το επιθετικό πνεύμα τους συχνά τους ώθούσε να επιτίθενται εναντίον σχηματισμών που υπερτερούσαν αριθμητικά. Η Φιλανδία παρουσίασε τους περισσότερους άσσους, αναλογικά με τον πληθυσμό της, κατά τη διάρκεια του Β' ΠΠ. Ενενήντα τέσσερις πιλότοι σημείωσαν περισσότερες από πέντε καταρρίψεις αποκτώντας τον τίτλο του άσσου.

Ενδεικτική δράση

Κατά την περίοδο 19 Μαρτίου 1943 – 4 Σεπτεμβρίου 1944 η Μοίρα 34 είχε καταρρίψει 345 αεροσκάφη με απώλειες 30 Bf 109G, 12 πιλότους και έναν αιχμάλωτο. Η Μοίρα 24 ήταν η πιο επιτυχημένη της Φιλανδικής Αεροπορίας, με 877 επιτυχίες και 29 μόνο απώλειες. Κατά τη μεγάλη σοβιετική επίθεση (9/6/1944), που διήρκεσε 38 ημέρες, τα Bf 109G κατέρριψαν 425 αεροσκάφη και προξένησαν ζημιές σε άλλα 78 σε 355 αποστολές (2.168 εξόδους), με απώλειες δέκα αεροσκάφη και οκτώ πιλότους. Οι Φιλανδοί άσσοι αποτελούν παράδειγμα ως προς το τι μπορεί να πετύχουν λίγοι και καλά εκπαιδευμένοι απέναντι σε έναν συντριπτικά μεγαλύτερο αντίπαλο.

Ας έχουμε υπόψη μας ότι υπάρχουν πολλές ιστορίες Φιλανδών. Ο υποσμήναρχος Γιόρμα Σάρβαντο ήταν ο πρώτος πιλότος που σημείωσε έξι καταρρίψεις σε μια αερομαχία κατά τον Β' ΠΠ και ο πρώτος άσσος για τη Φιλανδική αεροπορία. Στις 6 Ιανουαρίου 1940 επιτέθηκε μόνος του σε 8 εχθρικά αεροσκάφη, καταρρίπτοντας τα 6 και αφηρώντας ότι ο σύντροφός του είχε προβλήματα με τον κινητήρα και αναγκάστηκε να επιστρέψει, αφήνοντάς τον, κυριολεκτικά, μόνο.

Πηγή: Στρατιωτική Ιστορία, Τεύχος 71, εκδόσεις Περισκόπιο, τιμή 3,50 ευρώ.

10. Η Δύναμη της Ομάδας: Γερμανοί ορεινοί κυνηγοί εναντίον Ελλήνων ανταρτών σε μάχη εκ παρατάξεως.

Μέχρι το ηλιοβασίλεμα οι αντάρτες ήταν απόλυτοι κύριοι του πεδίου της μάχης και περιεργάζονταν ενθουσιασμένοι τα αυτοκίνητα που μόλις είχαν κυριεύσει. Επρόκειτο για θριάμβο. Εκατό περίπου Γερμανοί κείτονταν νεκροί στο οδόστρωμα και ως την περιοχή της Ιτέας, ενώ δέκα είχαν συλληφθεί αιχμάλωτοι. Τα λάφυρα ήταν 17 φορτηγά αυτοκίνητα, ένα πολιτικό αυτοκίνητο, μια τρίκυκλη μοτοσικλέτα, 15-20 σκηνές εκστρατείας, τρόφιμα, υγειονομικό υλικό, στολές και το σύνολο του ατομικού οπλισμού των νεκρών Γερμανών. Τα αυτοκίνητα του γερμανικού λόχου τέθηκαν σε κίνηση και μεταφέρθηκαν για απόκρυψη στο χωριό Κυριάκι του Ελικώνα. Το μεγαλύτερο, όμως, κέρδος εκείνης της ημέρας ήταν η παράδοση ολόκληρου του ιταλικού τάγματος της Αράχωβας, που τελικά αφοπλίστηκε την επόμενη ημέρα στη Δεσφίνα. Έτσι αυξήθηκε η ισχύς πυρός του Τάγματος Παρνασσίδας, κυρίως σε πολυβόλα Breda και ατομικούς όλμους, που ως τότε έλειπαν από τους αντάρτες. Κατά τη μάχη έπεσαν 11 Έλληνες, στην πλειοψηφία τους από τις μαχητικές ομάδες. Στους νεκρούς συγκαταλέγονταν και 4 Αραχωβίτες, από εκείνους που πολέμησαν εθελοντικά δίπλα στους αντάρτες.

Πηγή: Στρατιωτική Ιστορία, Τεύχος 128, εκδόσεις Περισκόπιο, τιμή 3,50 ευρώ.

11. Η Δύναμη της Τέλειας Οικονομίας: Η Βασίλισσα Ελισάβετ Α' προτίμησε τη μεθόδευση του θριάμβου της μέσω αυτής της τεχνικής.

Τέλος, το καλοκαίρι του 1588, η Ισπανική Αρμάδα ήταν έτοιμη. Αποτελούνταν από 128 πλοία, στα οποία περιλαμβάνονταν είκοσι μεγάλες γαλέρες, επανδρωμένες με πλήθος ναυτών και στρατιωτών. Έχοντας το ίδιο μέγεθος με τον στόλο της Αγγλίας, είχε κοστίσει μια περιουσία. Η Αρμάδα απέπλευσε από τη Λισσαβόνα τη δεύτερη εβδομάδα του Ιουλίου. Οι κατάσκοποι της Ελισάβετ, όμως, την είχαν πληροφορήσει πλήρως για τα σχέδια της Ισπανίας. Το αποτέλεσμα ήταν να στείλει έναν στόλο μικρότερων και πιο ευέλικτων αγγλικών πλοίων για να κυνηγήσουν την Αρμάδα, καθώς εκείνη περνούσε ανοιχτά των γαλλικών ακτών, βυθίζοντας τα πλοία που μετέφεραν εφόδια και, γενικά, προκαλώντας ένα χάος. Όπως ανέφερε ο διοικητής του Αγγλικού Στόλου, Λόρδος Χάουαρντ του Έφινγκαμ, «Η δύναμή τους είναι θαυμαστά μεγάλη και ισχυρή, όμως τους ξεπουπουλιάσαμε σιγά-σιγά».

Τελικά, η Αρμάδα αγκυροβόλησε στο λιμάνι του Καλέ, προκειμένου να ενωθεί με τα ισπανικά στρατεύματα που βρίσκονταν στις Κάτω Χώρες. Αποφασισμένοι να τους εμποδίσουν να ενωθούν με αυτές τις ενισχύσεις, οι Άγγλοι πήραν οκτώ μεγάλα πλοία, τα φόρτωσαν με εύφλεκτες ύλες και τα κατεύθυναν προς τον Ισπανικό Στόλο, ο οποίος ήταν αγκυροβολημένος με το ένα πλοίο δίπλα στο άλλο. Καθώς τα βρετανικά πλοία πλησίαζαν στο λιμάνι με ανοιχτά πανιά, τα πληρώματα τους άναψαν φωτιά και τα εγκατέλειψαν. Το αποτέλεσμα ήταν ολέθριο - ντουζίνες ισπανικά πλοία

πήραν φωτιά. Άλλα πάσχιζαν να βρουν δίοδο προς ασφαλέστερα νερά, συχνά συγκρουόμενα μεταξύ τους. Μέσα στη βιασύνη τους να βγουν στα ανοιχτά, ξεχάστηκαν όλες οι διαταγές.

Η απώλεια των πλοίων και των εφοδίων στο Καλέ κατάστρεψε την πειθαρχία και το ηθικό των Ισπανών και η εισβολή αναβλήθηκε. Προκειμένου να αποφύγουν περισσότερες επιθέσεις στην επιστροφή τους προς την Ισπανία, τα υπόλοιπα πλοία κατευθύνθηκαν όχι προς τον νότο αλλά προς τον βορρά, σχεδιάζοντας να γυρίσουν στην Ισπανία γύρω από τη Σκοτία και την Ιρλανδία. Οι Άγγλοι ούτε που σκέφτηκαν να τους κυνηγήσουν, γνωρίζοντας ότι οι άγριες καιρικές συνθήκες που επικρατούσαν σε αυτά τα νερά θα τους κατέστρεφαν για λογαριασμό τους. Όταν η συντετριμμένη Αρμάδα έφτασε στην Ισπανία, σαράντα τέσσερα από τα πλοία της είχαν χαθεί και τα περισσότερα από τα εναπομείναντα πλοία είχαν τόσο σοβαρές ζημιές, ώστε δεν ήταν πλέον αξιόπλοια. Σχεδόν τα δυο τρίτα των ναυτών και των στρατιωτών είχαν χαθεί στη θάλασσα. Εντωμεταξύ, η Αγγλία δεν είχε χάσει ούτε ένα πλοίο, ενώ στις επιχειρήσεις δεν είχαν σκοτωθεί ούτε εκατό άνδρες.

Ο θρίαμβος ήταν μεγάλος, η Ελισάβετ όμως δεν έχασε καιρό σε πανηγυρισμούς. Για να εξοικονομήσει χρήματα, αποστράτευσε αμέσως το Ναυτικό. Επίσης, αρνήθηκε να ακούσει τους συμβούλους της που την προέτρεπαν να συνεχίσει τον θρίαμβο, επιτιθέμενη στους Ισπανούς των Κάτω Χωρών. Οι στόχοι της περιορίζονταν στην εξάντληση των πόρων και της Οικονομίας του Φιλίππου, με τον εξαναγκασμό του να εγκαταλείψει τα όνειρα του για Καθολική κυριαρχία και να εγκαταστήσει μια λεπτή ισορροπία δυνάμεων στην Ευρώπη. Και αυτό, ουσιαστικά, ήταν ο μεγαλύτερος θρίαμβος της, καθώς η Ισπανία ουδέποτε ανέκαμψε οικονομικά από την καταστροφή της Αρμάδας και, σύντομα, εγκατέλειψε όλα τα σχέδια της για την Αγγλία.

Πηγή: Πόλεμος οι 33 Στρατηγικές του, Robert Greene & Joost Elffers, Εκδόσεις Έσσοπρον, 2006, Τιμή 33,00 ευρώ.

12. Η Δύναμη των Εσωτερικών/Εξωτερικών Συνεργατών: Η συμβολή των «μικρών» στις νίκες ενός «μεγάλου»

Ο Ναπολέων ως στρατιωτικός εμπιστευόταν ανέκαθεν τα όπλα. Έχοντας όμως και προσωπική εμπειρία από την ευκολία με την οποία οι στρατιωτικοί ανέτρεπαν την εξουσία, προέβη στη σύσταση ενός επιτελείου στρατηγών, ορκισμένων στο πρόσωπο του. Πρώτους επέλεξε όλους εκείνους που τον είχαν βοηθήσει να ανέλθει στην εξουσία, όπως ήταν οι Λάν, Μπεσιέρ, Ντεσαί, Νταβού, Λεφέβρ και Μυρά. Κατόπιν επέλεξε εκείνους οι οποίοι είχαν διακριθεί κατά τη διάρκεια των εκστρατειών, όπως ήταν οι Μπερτιέ, Νεϋ και Σούλτ. Οι ικανότητες όλων αυτών στις μάχες που είχαν προηγηθεί, αλλά και σε εκείνες οι οποίες θα έπονταν, απέβησαν σωτήριες για τον Γάλλο αυτοκράτορα. Δεν είναι αλήθεια ότι ο Ναπολέων άξιζε όλες τις νίκες του. Οι στρατάρχες του - όλοι τους, σχεδόν, αξιωματικοί ταπεινής καταγωγής, συνομήλικοι του Βοναπάρτη - τον έσωσαν πολλές φορές από "τα δόντια της Ιστορίας", συμβάλλοντας σημαντικά στο πρόθεμα «Μέγας» στην ονομασία του Κορσικανού ηγέτη.

Στο πεδίο της μάχης η στρατιωτική τακτική του Ναπολέοντα ήταν απλή και γεμάτη πλεονεκτήματα για τον επιτιθέμενο: χώριζε τον στρατό του σε δύο η τρία τμήματα. Ο αντίπαλος αναγκαζόταν να διασπάσει τις δυνάμεις του αντίστοιχα για να μη βρεθεί εκτεθειμένος, ο Ναπολέων έκρινε πού δημιουργείτο το αδύνατο σημείο και με μία γρήγορη αναδιάταξη δυνάμεων επιτίθετο εκεί. Για την επιτυχία του σχεδίου όμως απαιτούντο δύο θεμελιώδεις προϋποθέσεις: ο αρχιστράτηγος έπρεπε να έχει καλή πληροφόρηση περί των αντιπάλων θέσεων και μεγάλη εμπιστοσύνη στους διοικητές των μονάδων του, ότι είχαν κατανοήσει πλήρως το σχέδιο και θα δρούσαν άμεσα όταν θα ερχόταν η ώρα να κτυπήσουν. Σε αντίθετη περίπτωση η σύγχυση θα ήταν η μόνη κατάληξη.

Πηγή: Στρατιωτική Ιστορία, Τεύχος 77, εκδόσεις Περισκόπιο, τιμή 3,50 ευρώ.

Η Δύναμη του Ενός: Wallace William – Ο Σκώτος επαναστάτης που υπήρξε πηγή έμπνευσης για τους συμπατριώτες του και για μας.

Σε κάθε σύρραξη που ακολούθησε ο Ουάλας υπήρξε πηγή έμπνευσης για τους συμπατριώτες του. Μέσα από τη διήγηση του τυφλού ραψωδού Χάρρυ η φήμη του έφτασε παντού: «...απ' όλους τους προγόνους μας, γενναίους, αληθινούς παλαιούς Σκώτους... πρώτον εδώ τιμώ ιδιαίτερα (τον) σερ Ουίλιαμ Ουάλας, πολύ φημισμένο στη μάχη, του οποίου οι τολμηροί πρόγονοι από παλιά κατάγονται από αληθινό σκωτικό αίμα...»

Πηγή: Στρατιωτική Ιστορία, Τεύχος 110, εκδόσεις Περισκόπιο, τιμή 3,50 ευρώ.

Μην γίνουμε Καλλίπολη, ούτε Ψαρρά, ούτε Κόνιτσα, ούτε Καρπενήσι, ούτε Μικρασιατική καταστροφή κ.λπ.

Η στρατιωτική επιχείρηση για τη διάνοιξη των Δαρδανελίων και την κατάληψη της Κωνσταντινούπολης περιείχε ήδη από τη σύλληψη και τη σχεδίαση της το σπέρμα της αποτυχίας. Κατά τη συγκέντρωση και την οργάνωση των δυνάμεων η υποτίμηση του αντιπάλου οδήγησε στη χαλαρή προετοιμασία των στρατευμάτων, στη διάθεση ελλείπων μέσων και ανδρών για την επίτευξη των μεγαλεπήβολων στόχων, στην ανεπαρκή συλλογή πληροφοριών και στην επιτόλαιη ανάλυση κρίσιμων παραμέτρων της αποστολής, ιδίως του εδάφους. Οι Τούρκοι θεωρήθηκαν στρατεύματα κατώτερης ποιότητας, παρά τη μακρά πολεμική τους παράδοση και το γεγονός ότι αμύνονταν στο έδαφος τους για την υπεράσπιση της πρωτεύουσας τους. Η λανθασμένη αυτή αντίληψη παρέσυρε τον Χάμιλτον και το επιτελείο του σε υπεραισιόδοξες εκτιμήσεις, με αποτέλεσμα να πραγματοποιήσουν τις δύο αρχικές αποβάσεις χωρίς να έχουν εξασφαλίσει ούτε απλή αριθμητική υπεροχή έναντι των αντιπάλων τους. Η αρχική ανισορροπία δυνάμεων μεταξύ επιτιθέμενου-αμυνόμενου διατηρήθηκε σε όλα τα στάδια των επιχειρήσεων, με κάθε συμμαχική ενίσχυση να αντισταθμίζεται από αντίστοιχη τουρκική (στο τέλος 14 συμμαχικές αντιμετώπιζαν ισάριθμες τουρκικές μεραρχίες), μειώνοντας σημαντικά τις πιθανότητες επιτυχίας.

Το τελικό αποτέλεσμα καθορίστηκε σε μεγάλο βαθμό από την επαγγελματική ικανότητα της ηγεσίας των δύο αντιπάλων. Η πολεμική εμπειρία της συμμαχικής ηγεσίας είχε αποκτηθεί σε συγκρούσεις περιορισμένης κλίμακας, με άτακτους ιθαγενείς χωρίς οργάνωση και οπλισμό στις αποικίες της Βρετανικής Αυτοκρατορίας. Η διεξαγωγή του πολέμου είχε μεταβληθεί περισσότερο κατά τους τελευταίους μήνες από ότι κατά τα 30 ή 40 χρόνια της σταδιοδρομίας τους, γεγονός που δεν φαίνεται ότι το είχαν αντιληφθεί. Οι μετωπικές επιθέσεις με την ξιφολόγη χωρίς ή με ανεπαρκή προπαρασκευή πυροβολικού κατά οργανωμένων αμυντικών τοποθεσιών, δεν ήταν πλέον ηρωικοί περιπάτοι αλλά κινήσεις αυτοκτονίας. Οι διοικητές ταγμάτων δεν αρκούσε να λαμβάνουν τις διαταγές τους είκοσι λεπτά πριν από την έναρξη της μάχης και να αυτοσχεδιάζουν. Αυτή ακριβώς τη donkixωτική αντίληψη περί της διεξαγωγής των επιχειρήσεων καυτηρίασε ο αντισυνταγματάρχης Χάνκεϋ, γραμματέας του Πολεμικού Συμβουλίου, σε ένα προφητικό του υπόμνημα προς τον πρωθυπουργό στις 16 Μαρτίου 1915: «Οι συνδυασμένες επιχειρήσεις απαιτούν πιο προσεκτική προετοιμασία από κάθε άλλη επιχείρηση. Στην Ιστορία μας υπάρχουν πολλές αποτυχίες που οφείλονται σε ελλιπή προετοιμασία... αν δεν ασχοληθούμε με τις λεπτομέρειες, φοβάμαι ότι θα αντιμετωπίσουμε σοβαρή καταστροφή».

Πηγή: Στρατιωτική Ιστορία, Τεύχη 28, 70 & 121, εκδόσεις Περισκόπιο, τιμή 3,50 ευρώ.